

Kniha

Howard Phillips Lovecraft

Toto dílo je zveřejněno k volnému užívání pod licencí CC0. Všechna práva vyhlazena.

Další svobodná díla najdete na www.liberary.cz

Autor: Howard Phillips Lovecraft

Překlad: Martin Doucha

Mé vzpomínky jsou velmi zmatené. Mám dokonce velké pochyby, kde vlastně začínají; neb chvílemi cítím úděsné přehlídky let táhnoucích se za mnou, jindy se zase zdá, jako by nynější okamžik byl osamoceným bodem v šedém beztvarem nekonečnu. Nejsem si jist, ani jak sděluji tuto zprávu. Sice vím, že mluvím, ale mám neurčitý pocit, že aby se má slova dostala tam, kde jsou mí posluchači, bude třeba nějaký podivný a zřejmě strašlivý přenos. I má totožnost je nepochopitelně mlhavá. Patrně jsem utrpěl těžký šok — zřejmě z nějakého naprosto strašlivého důsledku mého koloběhu jedinečných, neuvěřitelných zážitků.

Koloběh mých zážitků samozřejmě vyvěrá z té červy prožrané knihy. Pamatuji si, jak jsem ji našel — v temně osvětleném krámě poblíž černé mastné řeky, kde se neustále svíjí mlhy. Byl to velmi starý krám a regály vysoké až po strop plné tlejících svazků se táhly donekonečna skrze výklenky a vnitřní místnosti bez oken. Navíc se ohromné neforemné haldy knih válely po zemi a v chatrných koších; a tu věc jsem našel na jedné z těch hald. Její název jsem se nedozvěděl, protože úvodní stránky byly vytržené; ale ležela otevřená skoro na konci a zahlédl jsem v ní něco, z čeho mi běhal mráz po zádech.

Byl to recept — takový seznam, co je třeba říci a udělat — ve kterém jsem ihned poznal něco temného a zakázaného; něco, o čem jsem již dříve četl ve zdrženlivých rukopisech plných smíšeného zděšení a fascinace z pera těch podivínských starodávných badatelů, kteří se vrhli do hledání střežených tajemství vesmíru, jejichž zašlé texty jsem tak lačně hltal. Byl to klíč — průvodce — k jistým branám a přechodům, o nichž mystikové snili a šeptali již od dob, kdy byla lidská rasa ještě mladá, a které vedou k volnosti a objevům mimo nám známé tři dimenze a sféry života a hmoty. Po celá staletí si žádný člověk nevzpomněl na jeho prazákladní podstatu ani nevěděl, kde ji hledat, jenže ta kniha je vskutku velmi stará. Ony zlověstné latinské fráze nevytvořil tiskařský lis, ale zapsala je ruka nějakého pološíleného mnicha ohromně starobylou uncíálou.

Vzpomínám si, jak se ten stařík ušklíbal a hihňal a rukou udělal podivné znamení, když jsem ji odnášel. Odmítl si za ni vzít peníze a teprve dlouho poté jsem pochopil, proč. Když jsem spěchal domů těmi úzkými křivolakými mlhou zahalenými nábřežními uličkami, měl jsem tísnivý pocit, jako by mne kradmo pronásledovaly tlumené kroky. Staleté chátrající domy po obou stranách jako by ožily čerstvou zvrácenou zlovůlí — jako by se náhle otevřel nějaký dosud zavřený kanál d'ábelského chápání. Cítil jsem, jak se okolní zdi

a nahnuté štíty z plesnivých cihel a houbovitých trámů a omítky — s kosočtvercovými okny podobnými nenávistně zírajícím očím — sotva drží, aby mne nesevěřely a nerozmačkaly... přitom jsem přečetl jen nepatrný zlomek oné kacířské runy, než jsem tu knihu zavřel a odnesl.

Vzpomínám si, jak jsem tu knihu konečně začal číst — bledý a zamčený v podkrovní místnosti, kterou jsem dávno zasvětil tajuplnému bádání. V celém rozlehlém domě panoval naprostý klid, neb jsem do podkroví vyšel až po půlnoci. Myslím, že jsem tehdy měl rodinu — byť jsou podrobnosti velmi nejisté — a vím, že kolem byla spousta služebnictva. Jen nedokážu říct, jaký byl rok; neb jsem od té chvíle poznal mnoho dob a dimenzí a můj pojem o čase se zcela rozplynul a přeformoval. Četl jsem při světle svíček — pamatuji si na neustálé odkapávání vosku — a čas od času se ze vzdálených zvoníc ozývalo vyzvánění. Připadá mi, že jsem tomu vyzvánění naslouchal zvlášť bedlivě, jako bych se bál, že se do něj vetře nějaký zcela cizí tón.

Pak začalo první šmátrání a škrábání na vikýřové okno vyhlížející vysoko nad ostatní střechy města. Začalo to, když jsem nahlas drmolil devátou sloku toho pravěkého zpěvu, a rozechvěl jsem se s vědomím, co to znamená. Neb každý, kdo projde branami, získá stín a již nikdy nebude moci být sám. Vyvolal jsem — a ta kniha vsutku byla přesně tím, co jsem si myslel. Tu noc jsem prošel branou do víru pokřiveného času a vizí, a když mne v té podkrovní místnosti zastihlo ráno, uviděl jsem ve zdech a policích a nábytku něco, co jsem nikdy dříve neviděl.

Ani jsem již znovu nemohl svět spatřit tak, jak jsem jej znával. Do obrazu přítomnosti se neustále prolínala trocha minulosti a trocha budoucnosti a každý dříve důvěrně známý předmět mi v novém náhledu vyvolaném mým rozšířeným vnímáním připadal cizí. Od té chvíle jsem se pohyboval ve fantastním snu plném neznámých a poloznamých tvarů; a s každou další překonanou branou pro mne bylo stále těžší jasně rozeznávat předměty z té omezené sféry, ve které jsem byl tak dlouho uvězněn. Nikdo jiný neviděl to, co jsem kolem sebe viděl já; a raději jsem začal být dvojnásob zamlklý a odtazitý, aby mne nepovažovali za blázna. Psi se mne báli, neb cítili ten vnější stín, který mne nikdy neopouštěl. Ale přesto jsem četl dále — z ukrytých zapomenutých knih a svitků, ke kterým mne přivedl můj nový zrak — a prodíral se dalšími branami prostoru a bytí a živoucích vzorů ke středu neznámého vesmíru.

Pamatuji si tu noc, kdy jsem na podlaze udělal pět soustředných ohnivých kruhů a stoje v jejich středu odříkával tu monstrózní litanii, co přinesl posel z Tatarie. Stěny se rozplynuly a černý vítr mne odvál skrze strže nezměrné

šedi s jehlovitými vrcholky neznámých hor mnoho mil pode mnou. Po chvíli přišla absolutní černota, a pak světla nesčetených hvězd vytvořila zvláštní cizí souhvězdí. Konečně jsem hluboko pod sebou uviděl pláň zalitou zeleným světlem a rozeznal jsem na ní pokroucené věže města, které nebylo postaveno v žádném slohu, o jakém bych kdy věděl, četl nebo snil. Jak jsem k městu plul blíže, uviděl jsem ohromnou čtvercovou budovu z kamene na otevřeném prostranství a sevřela mne strašlivá úzkost. Křičel jsem a vzpíral se, a po chvíli prázdnoty jsem byl opět ve své podkrovní místnosti rozplácnutý přes těch pět fosforeskujících kruhů na podlaze. V putování té noci nebylo o nic více podivností než v toulkách mnoha předchozích nocí; jenže v něm bylo mnohem více hrůzy, protože jsem věděl, že jsem byl mnohem blíže vnějším strážím a světům než kdy dříve. Od té chvíle jsem byl se zaklínadly opatrnější, neb jsem se rozhodně nechtěl nechat odříznout od svého těla a země v nějaké neznámé propasti, odkud bych se již nemohl vrátit...

Poznámky k překladu

aby se má slova dostala tam, kde jsou mí posluchači
to bear what I say to the points where I wish to be heard

V originále se píše doslova „aby se přeneslo to, co říkám, do bodů, kde chci být slyšen.“

ohromně starobylou uncíálou
in uncials of awesome antiquity

Unciála¹ je druh písma používaný hlavně od 3. do 7. století a v omezené míře až do konce středověku.

se ... sotva drží, aby mne nesevřely a nerozmačkaly
could hardly desist from advancing and crushing me

V originále se píše doslova „aby nepostoupily vpřed a nerozmačkaly mne.“

oné kacířské runy
of that blasphemous rune

Přídavné jméno „blasphemous“ ve skutečnosti znamená, že je něco „rouhání“. Jenže sem se doslovný překlad moc nehodí.

devátou sloku toho pravěkého zpěvu
ninth verse of that primal lay

Slovo „primal“ označuje něco hodně starodávného, hodně se používá třeba když se mluví o instinktech zděděných po našich zvířecích předcích. Slovo „lay“ je tu použité v archaickém významu, který označuje nějakou epickou báseň nebo píseň.

rozechvěl jsem se s vědomím, co to znamená
I knew amidst my shudders what it meant

Doslova „mezi svými záchvěvy jsem věděl, co to znamená.“

Vyvolal jsem
I had evoked

Vyvolávání tady samozřejmě znamená „vyčarování“, konkrétně toho stínu.

¹ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Unciála>

ve zdech a policích a nábytku
in the walls and shelves and fittings

Slovo „fittings“ obvykle obecně označuje nějaké skoby, připevněné lampy, držáky na zdech apod., ale také to může být nábytek, který je připevněný na zeď, strop nebo k podlaze.

posel z Tatarie
messenger from Tartary

Tatarie² je zastaralý název pro většinu severní a střední Asie. Název samozřejmě vznikl podle národa Tatarů, kteří ale ve skutečnosti obývali jen malý zlomek té oblasti.

² <https://en.wikipedia.org/wiki/Tartary>

Howard Phillips Lovecraft
Kniha

Z anglického originálu The Book
vydaného serverem Libery.cz v roce 2016
přeložil Martin Doucha
První vydání, Chomutov 2016
Vydavatel: Libery.cz – Martin Doucha
Kukaňova 19, Chomutov